

GEREFORMEERDE SCHOLENGEMEENSCHAP GREJDANUS, ZWOLLE

'WE LATEN LEERLINGEN SYSTEMATISCH VORMENDE ERVARINGEN OPDOEN'

Leerlingen opleiden voor het leven. Dat is de ambitie van de gereformeerde vo-school Greijdanus in Zwolle. Onder de noemer 'Brede vorming' is er een doorgaande leerlijn in ontwikkeling waarin de persoonlijke vorming van leerlingen centraal staat. Ook burgerschapsvorming valt hieronder. Als auctor 'Brede vorming' jaagt scheikundedocent Hans Vogelzang deze ontwikkeling aan. "Wij vinden het belangrijk dat, naast cognitieve vorming, ook de persoonlijke vorming van leerlingen een belangrijke plaats heeft in ons onderwijsaanbod."

HANS VOGELZANG
GREJDANUS

'Elke docent is, meer of minder bewust, bezig met persoonlijke vorming'

-
- 📌 Gereformeerde scholengemeenschap Greijdanus, locatie Zwolle
 - 👤 ± 2.400 leerlingen (september 2021)
 - 📖 praktijkonderwijs, vmbo (inclusief lwoo), havo, vwo

motto: 'Leren over jezelf, over je medemensen, over de wereld en over God.'

Greijdanus is een christelijke school die uitgaat van wie je bent en wat je kunt. Je mag leren op een manier die bij je past.

www.greijdanus.nl/zwolle

In navolging van het lectoraat in het hbo en het practoraat in het mbo, heeft deze visie bij Greijdanus geleid tot de oprichting van een zogenoemd 'auctoraat Brede vorming', een 'vindplaats voor onderzoek en ontwikkeling', zoals de school het noemt. Door kennis uit onderzoek te vertalen naar en te verbinden met de onderwijspraktijk, draagt een auctoraat bij aan gefundeerde onderwijsontwikkeling.

Ook doet de school – samen met relevante partners – zelf onderzoek dat direct bijdraagt aan het onderwijs. Dat medewerkers en leerlingen bij het onderzoek worden betrokken, zorgt voor een natuurlijke verbinding tussen onderzoek en onderwijspraktijk en stimuleert een onderzoekende houding als onderdeel van de schoolcultuur.

LEERLIJNEN 'BREDE VORMING'

Het auctoraat van Greijdanus heeft gekozen voor het thema 'Brede vorming' en auctor Hans Vogelzang fungeert hierbij als aanjager, inspirator en stimulator. Hij geeft leiding aan de Greijdanus-brede werkgroep Vorming die deze ontwikkeling coördineert. "Door corona is het proces helaas behoorlijk vertraagd, maar we werken aan een geïntegreerd curriculum, waarin naast cognitieve vorming, ook de persoonlijke vorming van leerlingen een structurele plaats heeft."

Natuurlijk doen leerlingen op school sowieso allerlei ervaringen op die hen vormen als persoon. Inzet van het auctoraat is echter dat dit op een systematische manier gebeurt, dat het is ingebed in het curriculum. Daarom werken alle afdelingen – van praktijkonderwijs tot vwo – aan de ontwikkeling van een doorgaande leerlijn 'Brede vorming' van leerjaar 1 tot en met de examenklas. "In de leerlijnen is aangegeven welke vormende ervaringen we leerlingen op welke momenten aanbieden", vertelt Vogelzang. "Dat kunnen allerlei ervaringen zijn, bijvoorbeeld een debat, een excursie of een gastles, maar bijvoorbeeld ook een opdracht samenwerkend leren of het houden van een presentatie."

De leerlijnen worden ontwikkeld door de vakdocenten en de secties. Hoewel er een breed draagvlak voor is, ervaren sommige docenten dit ook wel eens als iets dat 'er óók nog eens bij komt'. Maar als zij met de vormingsbril naar hun bestaande lespraktijk kijken, blijkt dat ze al heel wat aan vorming doen, zo is de ervaring van Vogelzang. "Elke docent is, meer of minder bewust, bezig met persoonlijke vorming", stelt hij. "Denk alleen al aan het pedagogisch handelen en aan de didactische werkvormen en contexten die je kiest om de leerstof aan te bieden. De secties inventariseren daarom eerst wat ze al

doen en kijken vervolgens waar de hiaten zitten. Die vullen ze op met nieuwe activiteiten of door bestaande activiteiten of werkwijzen aan te passen. De werkgroep Vorming bekijkt vervolgens de leerlijnen en geeft er feedback op."

VIER PERSPECTIEVEN

Dat leerlingen systematisch vormende ervaringen opdoen is één, maar hoe zorgt de school ervoor dat ze daar in hun persoonlijke ontwikkeling en burgerschapsvorming optimaal van profiteren? Om dat te bewerkstelligen, is het van belang dat leerlingen op deze ervaringen reflecteren, weet Vogelzang. De school heeft daartoe een digitaal portfolio ontwikkeld, waarin leerlingen hun vormende ervaringen en de reflecties op die ervaringen vastleggen. Het is de bedoeling dat zij, door de leerlijn heen, vanuit vier verschillende perspectieven reflecteren op hun vormende ervaringen: vanuit het persoonlijke perspectief (wat betekent het voor mijzelf?), het perspectief van de ander (wat betekent het voor mijn medeleerling, medemens?), het perspectief van de samenleving (wat betekent het voor mijn omgeving, de maatschappij?) en vanuit het christelijke perspectief (hoe verhoudt deze ervaring zich tot God, mijn geloof?).

Vogelzang: "Als leerlingen volgens de leerlijn in de eerste klas bijvoorbeeld een brief schrijven aan zichzelf, reflecteren zij vooral vanuit het eigen perspectief. In een ander leerjaar bezoeken de leerlingen bijvoorbeeld een gebedshuis, een ervaring waarop ze vooral vanuit het vierde, religieuze perspectief reflecteren. Het is de bedoeling dat de vier perspectieven allemaal ongeveer evenveel aan bod komen. De mentoren voeren regelmatig gesprekken met leerlingen over hun persoonlijke ontwikkeling en de vormende ervaringen die ze hebben opgedaan. Als de mentor signaleert dat bij een leerling een

bepaald perspectief is onderbelicht, doet hij of zij suggesties om dat hiaat op te vullen."

Als leerlingen de school verlaten, krijgen zij hun portfolio mee, vertelt Vogelzang. "We hebben er nog geen naam voor, maar het is een soort plusdocument dat leerlingen naast hun diploma krijgen, zodat ze in het vervolgonderwijs kunnen laten zien welke vormende ervaringen ze allemaal hebben opgedaan, wat ze daarvan vonden en wat ze ervan hebben geleerd."

NADENKEN EN REFLECTEREN

In navolging van de pedagoog Gert Biesta, fervent pleitbezorger van persoonlijke vorming van leerlingen in het onderwijs, gelooft Vogelzang er niet in dat het zinvol is om de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen te meten en te toetsen. "Wij denken niet dat toetsing een positieve invloed heeft op de persoonlijke ontwikkeling of op de burgerschapsvorming van leerlingen. Je kunt reflecteren op vormende ervaringen, maar het is moeilijk vast te stellen welke impact zo'n ervaring precies heeft op korte en lange termijn. Dat ontdek je pas later. Daarom stimuleren wij leerlingen om na te denken over en te reflecteren op vormende ervaringen, maar koppelen we daar geen waardering aan in de vorm van bijvoorbeeld een cijfer. Wij hebben 'meten en toetsen' dus vervangen door 'nadenken over en reflecteren op'.

Dienstbaar

Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden.

'Wij stimuleren leerlingen om na te denken over en te reflecteren op vormende ervaringen'

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

Maak burgerschapsvorming zichtbaar door leerlingen expliciet te laten reflecteren op de vormende ervaringen die je aanbiedt.

✉ j.vogelzang@greijdanus.nl

'DE LEERLIJNEN GEVEN AAN WELKE VORMENDE ERVARINGEN WE LEERLINGEN OP WELKE MOMENTEN AANBIEDEN'